

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **V. M.**, zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra – Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 7. 2015, č. j. 30 A 6/2014 – 107,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 4.114 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalovaný Ministerstvo vnitra – Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 7. 2015, č. j. 30 A 6/2014 – 107, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Plzni (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2013, č. j. MV-116704-5/SO-2012, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti výroku I. rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 4. 4. 2012, č. j. OAM-35602-22/MC-2010 (dále také „prvostupňové rozhodnutí“), a tento výrok potvrzen a dále prvostupňové rozhodnutí zrušeno ve výroku II. Prvostupňovým rozhodnutím bylo ve výroku I. zrušeno povolení žalobce k trvalému pobytu dle ust. § 871 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o

změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a ve výroku II. byl žalobci udělen výjezdní příkaz.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že se správním orgánům nepodařilo prokázat, že žalobce uzavřel účelové manželství s L. M. To, že se žalobce hodlal během jednoho měsíce oženit se dvěma různými nevěstami, je jistě podivné, zejména z hlediska vnímání sňatku jakožto završení hlubokého citového vztahu dvou lidí, ale neprokazuje účelovost manželství s L. M. Takové věci se v životě prostě stávají. Úvahy správního orgánu nejsou podpořeny zjištěním, že žalobce měl hlášený pobyt v Brně, zatímco L. M. v Chebu. Skutečnost, že žalobce neznal příjmení A. V., by mohla ukazovat na snahu uzavřít účelové manželství s ní, ale nikoliv s L. M. I to, že spolu s A. V. požádali o uzavření manželství, ačkoliv on, podle jeho tvrzení, v té době již miloval L. M., by spíše svědčilo o účelovosti možného sňatku s A. V., ne tak s L. M. Fakt, že žalobcova dcera, kterou má s V. K., byla počata a narodila se za doby trvání žalobcova manželství s L. M. je možné hodnotit jako žalobcovu partnerskou nestálost, ale neprokazuje to, že si vzal L. M. s cílem obejít zákony České republiky a získat trvalý pobyt. Nelze se spokojit ani s tím, že žalovaný je s to (krom důvodů uvedených prvostupňovým správním orgánem) označit za účelově uzavřený sňatek takové manželství, v němž se během dvou let nenarodily žádné děti, kde novomanželé nebyli na svatební cestě, kde si nevěsta ponechala své původní příjmení, kde se žalobcova matka nezúčastnila synovy svatby a které bylo po dvou letech rozvedeno. Takových manželství jsou možná stovky. Naopak zcela bez povšimnutí zůstala záporná odpověď L. M., zda za sňatek získala finanční profit. Časové údaje ve výpovědích žalobce a L. M. mohou sice vzbuzovat určité pochybnosti, ale rozhodně nejsou důkazem o účelově uzavřeném sňatku. Správní orgány dále pochybily, když stran posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí dostatečně nerespektovaly situaci, která tu byla v době jejich rozhodování. Těžištěm posuzování přiměřenosti dopadu do žalobcova života mělo být období v letech 2012 a 2013. Ve zbytku shledal krajský soud žalobní námitky nedůvodnými.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalovaný jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřel o ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Stěžovatel namítl, že nesouhlasí se závěrem, že by se ve správním řízení nepodařilo prokázat, že žalobce účelově uzavřel manželství s L. M. Správní orgány vycházejí mimo jiné z rezoluce Rady ze dne 4. 12. 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových sňatků. Stěžovatel v odůvodnění svého rozhodnutí poukázal na řadu nesrovnalostí, které každá zvlášť i ve své vzájemné souvislosti prokazují závěr, že žalobce obcházel zákon o pobytu cizinců. Hodnotil také shodnou výpověď manželů ohledně možného finančního profitu za sňatek, a objasnil, z jakého důvodu je vyvrácena. Pokud by L. M. přiznala finanční prospěch, vystavila by se nebezpečí trestního stíhání. Zápornou odpověď proto nelze považovat za důkaz o tom, že manželství nebylo uzavřeno účelově. Závěr krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť nezdůvodnil, co by v projednávaném případě považoval za důkaz o účelově uzavřeném sňatku, ani v čem jsou skutková zjištění nedostatečná. Závěry krajského soudu nasvědčují tomu, že na základě správně zjištěného skutkového stavu chce dospět k jiným právním závěrům. Takový postup překračuje meze soudního přezkumu. Úkolem správního soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné

pokračování

kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním. Z odůvodnění rozsudku není ani zřejmé, jakého procesního pochybení se stěžovatel dopustil. Účelově uzavřené manželství je jen jedno z jednání, kterými se cizinec může dopustit obcházení zákona. I jednání, kterým si pro jistotu připravuje v rozmezí jednoho měsíce více sňatků, by mohlo být za obcházení zákona považováno. Nelze souhlasit ani s názorem ohledně přiměřenosti zásahu do soukromého nebo rodinného života žalobce. Krajský soud se sám staví do role posuzovatele přiměřenosti zásahu správního rozhodnutí. Pominul bod Ad. 5. napadeného rozhodnutí. Není ale pravdou, že by stěžovatel nové vazby žalobce pominul. Zabýval se jimi a dospěl k závěru, že následky rozhodnutí nepředstavují nepřiměřený zásah do žalobcova života. Není též potřeba se zabývat všemi kritérii dle ust. § 174a zákona o pobytu cizinců. Doba, která uplynula od účelového sňatku do rozhodnutí, není podstatná. Názor, že těžištěm posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí do žalobcova života mělo být období v letech 2012 a 2013, nemá oporu v zákoně a je v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 102/2013 - 31. Závěr krajského soudu o partnerské nestálosti žalobce pak pomíjí skutečnost, že ten žije v relativně stálém svazku se svojí ukrajinskou manželkou. Zároveň si krajský soud odporuje v tom, že by si ten samý žalobce mohl na území vytvořit dostatečně pevné rodinné vazby. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření uvedl, že nelze při posuzování zásahu do jeho soukromého a rodinného života ignorovat jeho vazby a soukromý a rodinný život vytvořený na území. Správní orgán se domnívá, že se nelze zabývat vazbami žalobce na území, které si vytvořil mimo manželství, údajně účelově uzavřené. V případě posouzení aplikovaného stěžovatelem by cizinec žádný soukromý a rodinný život ani mít nemohl a zrušující rozhodnutí by bylo přiměřené vždy, neboť jeho manželství bylo účelové a jiný rodinný život si ani vytvořit nemohl. V případě rozhodnutí, které zásadně zasahuje do života člověka, si nelze vystačit se spekulacemi, ale je nutno přinést exaktní důkaz. Žalobce proto navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Stěžovatel předně namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť krajský soud přesvědčivě nezdůvodnil, co by mělo být dostatečným důkazem o tom, že žalobce uzavřel manželství s L. M. účelově s cílem získat trvalý pobyt.

Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, všechny dostupné na <http://nalus.usoud.cz>, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne

4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb.NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Uvedené požadavky napadený rozsudek splňuje. Krajský soud jasně prezentoval důvody, pro které přistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. Tyto důvody také podrobně argumentačně rozvedl a uvedl, z jakého důvodu považuje závěr správních orgánů o účelovosti manželství žalobce za nedostatečně podložený a proč má za to, že správní orgány nedostatečně hodnotily zásah do rodinného života žalobce (neboť se měly zaměřit na období let 2012 a 2013). Krajský soud také shledal, že skutková zjištění nedokazují účelovost manželství mezi žalobcem a L. M.

Nelze považovat za pochybení krajského soudu, jestliže stěžovateli nesdělil, jaké konkrétní důkazy by měl předložit, aby prokázal účelovost tohoto manželství. Krajský soud nemůže správním orgánům říct, že při předložení konkrétních důkazů bude mít i on tuto skutečnost za prokázanou. Nemůže zcela předjímat, jaké důkazy může správní orgán ještě provádět, jaká skutková zjištění z nich může získat a jak by mohl věrohodnost a průkaznost těchto důkazů hodnotit. Krajský soud stěžovateli pouze vytknul, že za skutkového stavu, jak byl ve správním řízení nyní zjištěn, nelze učinit závěr o tom, že stěžovatel účelově uzavřel manželství s L. M. Ponechal tedy na správních orgánech, zda v dalším řízení získají další důkazy, pomocí nichž by již byla uvedená skutečnost prokázána. Takový postup je zcela namístě. Krajský soud jistě může poskytnout návod, jaké další důkazy by bylo možné provést, nabízí-li se takové důkazy ze zjištěného skutkového stavu. Takovýto návod však rozhodně nelze považovat za náležitost napadeného rozsudku, bez níž by snad byl rozsudek nepřezkoumatelný. Je bezesporu možné, že žádné relevantní důkazy již správní orgány provést nemohou. Za takového stavu musí respektovat závazný právní názor, že skutková zjištění neposkytují dostatečnou oporu pro závěr o účelovosti uzavřeného manželství, nebo proti tomuto názoru věcně brojit v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nesouhlasí ani s tím, že by snad krajský soud nahrazoval správní uvážení správních orgánů. V otázce posouzení účelovosti manželství či přiměřenosti zásahu správního rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince nedisponují správní orgány správním uvážením. Zákon zde neponechává na jejich volné úvaze, zda shledají dispozici právní normy naplněnou či nikoliv. Její naplnění musí být podloženo skutkovými zjištěními, přičemž správní soud je oprávněn přezkoumávat, zda tomu tak je či nikoliv.

Za nepřezkoumatelný nelze napadený rozsudek považovat ani z důvodu tvrzené vnitřní rozpornosti jeho úvah. Stěžovatel poukázal na to, že závěr krajského soudu o partnerské nestálosti žalobce odporuje jeho závěru o tom, že by si mohl na území vytvořit dostatečně pevné rodinné vazby.

Nejvyšší správní soud předně uvedené závěry či skutečnosti nepokládá za rozporné. Krajský soud neuzavřel, že žalobce je partnersky nestálý, pouze poukázal na to, že početí dcery se současnou manželkou žalobce během manželství s L. M. lze vysvětlit i jeho

pokračování

(tehdejší) partnerskou nestálostí. Jinými slovy poukázal na to, že jeho jednání lze vysvětlit skutečnostmi, které nejsou v současné společnosti zcela ojedinělé. Je přitom nutno vzít v úvahu, že každý jednotlivec se průběhu času vyvíjí (významným faktorem zde bezesporu může být také narození potomka), a proto nelze ani případnou partnerskou nestálost hodnotit jako neměnnou vlastnost. Závěr krajského soudu se proto nijak nevylučuje s možností, že si žalobce nyní se svou současnou manželkou a dětmi vytvořil pevné rodinné vazby.

Stěžovatel dále rozporuje závěr krajského soudu, že správní orgány neprokázaly účelovost manželství žalobce s L. M., na základě kterého žalobce získal trvalý pobyt.

Podle ust. § 871 písm. c) zákona o pobytu cizinců ministerstvo rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství, za podmínky, že rozhodnutí bude přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života.

Před tím, než Nejvyšší správní soud přistoupí k posouzení uvedené otázky, je vhodné poznamenat, že právě účelovost manželství byla jediným důvodem, na kterém byla správní rozhodnutí založena. Nelze proto připustit dodatečné doplňování správních rozhodnutí o další důvod, konkrétně poukazem na to, že i příprava sňatku se dvěma ženami během jednoho měsíce je obcházením zákona. Spíše na okraj lze poznamenat, že zákon vyžaduje dokonané obcházení zákona („se dopustil obcházení tohoto zákona“). Pouhé přípravné kroky k obcházení zákona tedy nejsou důvodem pro zrušení povolení k trvalému pobytu.

Správní orgány vybudovaly závěr o účelovosti manželství mezi žalobcem a L. M. na následujících skutečnostech:

- žalobce se hodlal během jednoho měsíce oženit se dvěma ženami,
- žalobce měl hlášený pobyt u matky v B., zatímco L. M. v Ch.,
- žalobce neznal příjmení A. V., s nímž hodlal uzavřít manželství před manželstvím s L. M.,
- žalobce požádal o uzavření manželství v době, kdy již dle svých slov miloval L. M.,
- žalobcova dcera, kterou má s V. K., byla počata a narodila se za doby trvání jeho manželství s L. M.,
- v předmětném manželství se během dvou let nenarodily žádné děti,
- žalobce nebyl s L. M. na svatební cestě,
- žalobcova matka se nezúčastnila svatby,
- manželství bylo po dvou letech rozvedeno,
- ve výpovědích žalobce a L. M. existovaly rozpory týkající se toho, kdy se seznámili a jak dlouho trval jejich vztah před uzavřením sňatku.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením krajského soudu, že uvedené skutečnosti samostatně ani ve vzájemné souvislosti nejsou dostatečným důkazem toho,

že by žalobce s L. M. uzavřel manželství účelově s cílem obejít zákon o pobytu cizinců a získat takto povolení k trvalému pobytu.

Závěr o účelovosti manželství jistě nemusí být založen toliko na přímých důkazech, jako například na výpovědi manželů (popř. bývalých manželů). Mnohdy bude zcela postačující řetězec nepřímých důkazů, který by jako jediné rozumné vysvětlení jednání manželů nabízel právě to, že jeho základním cílem bylo získání trvalého pobytu cizince. Tak tomu ovšem v projednávané věci není. Mnohé ze skutečností, na které správní orgány poukázaly, sice skutečně nejsou zcela běžné, nicméně tvrzení žalobce se ve světle výpovědi L. M. a A. V. jeví jako věrohodné vysvětlení jejich neobvyklé životní situace. Neobvyklost zde nelze bez dalšího vnímat jako důkaz účelovosti.

Co se týče okolností souvisejících se snahou žalobce uzavřít manželství s A. V. (neznalost jejího příjmení, snaha uzavřít manželství během jednoho měsíce se dvěma ženami a podání žádosti o uzavření sňatku s A. V. v době, kdy žalobce dle svých slov miloval L. M.), má Nejvyšší správní soud za to, že popsané jednání vypovídá mnohé o úmyslech žalobce při snaze vzít si A. V., méně však již o jeho úmyslech při uzavírání sňatku s L. M. Uvedené skutečnosti by bylo možné považovat za zásadní indicii pro to, že stěžovatel hodlal s A. V. uzavřít manželství pouze a jen z toho důvodu, aby získal trvalý pobyt na území České republiky. Možné účelové jednání žalobce směřující k uzavření sňatku s A. V. ovšem samo o sobě nevypovídá o tom, že žalobce uzavřel manželství s L. M. taktéž toliko s cílem obejít zákon o pobytu cizinců. Zjištění, že žalobce již v minulosti podniknul kroky k uzavření manželství toliko s úmyslem obejít zákon o pobytu cizinců, může být nepřímou indicií zpochybňující jeho „čisté úmysly“ při uzavírání dalšího manželství. Jedná se však o indicii vedlejší, k níž by musela přistoupit zásadnější zjištění svědčící o účelovosti uzavřeného manželství. Taková zjištění ovšem nebyla správními orgány učiněna.

Samotné udržování vztahu se dvěma ženami před uzavřením sňatku, nelze považovat ani za nepřímý důkaz toho, že by do manželství žalobce nevstupoval s úmyslem vytvořit trvalý svazek se svou manželkou, nýbrž s úmyslem získat povolení k trvalému pobytu. Společenská realita je pestrá, a proto nelze z každé zvláštnosti či jednání, které je společností vnímáno negativně, činit podezřelou skutečnost svědčící o účelovosti jednání jednotlivých aktérů. Stejně tak je součástí sociální reality i určitý vývoj společenských vztahů a osobních postojů. Udržování vztahu se dvěma ženami sice nesvědčí o tom, že by žalobce vždy zamýšlel vytvořit trvalé rodinné prostřední společně s jedinou ženou, nicméně nelze říci, že by jej takové jednání navždy diskvalifikovalo z možnosti takový trvalý svazek uzavřít. Žalobce, A. V. i L. M. svá jednání a pohnutky k nim vedoucí ve správním řízení vysvětlili, přičemž jejich výpovědi se nejeví nevěrohodnými. Konkrétně k plánované svatbě s A.V. žalobce uvedl: „A. chtěla, abych s ní žil. Ale miloval jsem L. M.“ A.V. pak k tomu vypověděla: „Z obou stran to přišlo a chtěli jsme se vzít.“ K důvodům neuskutečnění svatby uvedla: „Když jsem se svěřila známé, tak mi sdělila, že má ještě někoho jiného.“ Na závěr pak dodala: „Znali jsme se dlouho, měli jsme k sobě blízko. Naše společná svatba měla zabránit tomu, abychom byli odloučení a mohli zůstat pohromadě. Ale určitě nešlo o svatbu za peníze!“ Nejvyšší správní soud je názoru, že vzniklá situace sice není běžná, je však reálná a reálně a přesvědčivě je také jejími aktéry popisována. Z popsaných

pokračování

skutečností proto nelze usuzovat, že by žalobce uzavíral sňatek s L. M. s cílem obejít zákon o pobytu cizinců a získat tak povolení k trvalému pobytu.

To, že žalobce a L. M. měli evidován po dobu manželství pobyt v různých městech, také není v žádném případě ani vedlejší indicií napovídající, že by jejich manželství bylo uzavřeno účelově. Hlášený pobyt velice často neodpovídá faktickému pobytu. I když se osoba rozhodne pro trvalé soužití s jinou osobou, v důsledku čehož může dojít ke změně faktického pobytu, nemusí to být nutně dostatečným důvodem také pro změnu evidenčního pobytu. Jednak může očekávat v budoucnosti další změnu faktického pobytu z nejrůznějších důvodů rodinných či pracovních, jednak může být důvodem i to, že této osobě nečiní komunikace s orgány veřejné moci v místě svého hlášeného pobytu žádné potíže, a pro změnu evidovaného pobytu tudíž nevidí sebemenší důvod. Hlášený pobyt manželů proto nic nevypovídá o jejich faktickém soužití, či dokonce motivaci pro uzavření sňatku.

Ani rozvod manželství, narození dětí z něj, či početí a narození mimomanželských dětí během něj nemusí být náznakem účelovosti uzavřeného manželství, je-li takový vývoj manželského svazku přesvědčivě vysvětlen a není-li žádnými jinými relevantními skutečnostmi toto vysvětlení zpochybněno. O takový případ se jedná v projednávané věci. Uvedené skutečnosti prokazují, že manželství nebylo plně funkční, nicméně žalobce a L. M. tuto nefunkčnost ve vzájemné shodě zcela věrohodně zdůvodňují (obtěžování ze strany předchozího přítele L. M., neshoda ohledně možnosti početí dalšího dítěte, nalezení jiných partnerů). Žalobce k této skutečnosti uvedl: *„Dva a půl roku jsme byli oddáni. Byli bychom i déle, ale namíchal se nám k životu její bývalý přítel. On nás pořád pronásledoval. Máme o tom i záznamy od policie. Pak s ním skončila. Teď čeká možná dítě se mnou nebo s jejím současným přítelem. To přesně nevím. Zeptejte se jí. Ona Vám to poví.“* L. M. k důvodům rozvodu uvedla: *„Když jsem si ho vzala, tak dceři nebyli ještě ani dva roky, ale bývalý manžel chtěl mít také miminko a já ještě ne. Hrál v tom také svou roli otec L. M. L. T. Udělalo to také své rozbroje.“* K možnému otcovství žalobce k očekávanému dítěti uvedla, že to přesně nemůže říct, neboť sama neví. Na závěr svého výsledku dodala následující: *„Kdyby můj bývalý manžel neměl v současné době děti, tak bych s ním chtěla být zpátky, ale nejsem taková, abych rozvracela otce s dětmi.“* Citované pasáže podle názoru Nejvyššího správního soudu rozhodně nevypovídají o toliko fingovaném soužití žalobce s L. M. Naopak nasvědčují existenci reálného (byť ne zcela funkčního) manželského vztahu mezi nimi.

To, že žalobce nepodnikl s L. M. svatební cestu, nelze považovat za okolnost zcela výjimečnou, a tudíž snad „podezřelou“. Z pouhého nedodržování nejrůznějších svatebních tradic nelze usuzovat na poctivost úmyslů, s jakými novomanželé do svazku vstupují. Jistě lze tuto skutečnost ve spojení s dalšími (včetně například neúčasti rodiče na svatbě, nebyla-li by věrohodně zdůvodněna) považovat za nepřímou indicii o tom, že manželé uzavřením manželství pouze zastírají skutečný důvod tohoto kroku, kterým má být kupříkladu získání trvalého pobytu jedním z nich. Opět se však jedná o indicie spíše okrajové, k nimž by musely přistoupit další, podstatnější skutečnosti svědčící o obcházení zákona.

V neúčasti rodiče jednoho z manželů na svatebním obřadu přitom neshledává Nejvyšší správní soud ani nepřímou indicii o účelovosti manželství, jestliže byla tato

neúčast relevantně a věrohodně zdůvodněna. Žalobce přitom ve správním řízení vysvětlil, z jakých důvodů se jeho matka neúčastnila svatby (zdravotní potíže), přičemž správní orgány tyto důvody nijak nezpochybnily, ani pro případné zpochybnění neučinily žádná další zjištění.

Ani v tvrzených rozporech týkajících se toho, kdy se žalobce a L. M. seznámili a jak dlouho spolu před uzavřením sňatku žili, neshledal Nejvyšší správní soud náznak toho, že by jejich sňatek byl uzavírán s cílem obejít zákon o pobytu cizinců. Konkrétně žalobce tvrdil, že se s L. M. znali devět měsíců před uzavřením sňatku a bydleli spolu asi půl roku. L. M. pak uvedla, že se seznámili přibližně na konci roku 2005 a před svatbou spolu žili devět nebo deset měsíců. Správní orgány přitom poukázaly na skutečnost, že žalobce z České republiky vycestoval 26. 12. 2005 a vrátil se až 13. 2. 2006. Nejvyšší správní soud však má za to, že se s ohledem na výrazný časový odstup mezi posuzovanými skutečnostmi (přelom roku 2005 a 2006) a výpověďmi žalobce a L. M. (1. 10. 2010) jedná o rozdíly ve výpovědích nikterak zásadní a spíše zdánlivé. To, že si již rozvedení manželé, navíc s odstupem pěti let, nepamatují přesně, kdy se seznámili a jak dlouho spolu bydleli, nevzbuzuje příliš podezření. Zda se znali devět měsíců a šest měsíců spolu žili, nebo naopak spolu žili celých devět měsíců, není nijak významný rozpor ve výpovědích. To, že v tomto období měl žalobce pobývat jeden a půl měsíce mimo území České republiky, jejich výpověď taktéž nijak neznevěrohodňuje. Jestliže by spolu například bydleli od září 2005 do svatby v květnu 2006 s přestávkou jednoho a půl měsíce, pak by odpověď na otázku, jak dlouho spolu bydleli, zcela logicky zněla šest měsíců. Jedná se o přirozenou odpověď, neboť mezitímní odloučení na jeden a půl měsíce pro vyslýchaného nemusí hrát žádnou roli při odpovídání na dotaz ohledně celkové doby společného soužití. Spatřovaly-li správní orgány v těchto skutečnostech rozpor, měly žalobce a L. M. s uvedenou skutečností konfrontovat, což však neučinily.

Několik nepřímých indicií, které by mohly nasvědčovat tomu, že před uzavřením sňatku s L. M. žalobce usiloval o uzavření manželství s jinou ženou spíše z důvodu, aby získal na území České republiky pobyt, ani ve vzájemné souvislosti neposkytují dostatečný podklad pro závěr, že žalobce uzavřel s L. M. sňatek s toutéž pohnutkou a jejich manželství bylo toliko předstíráno. Nutno totiž dodat, že s výjimkou nepřesností ohledně délky vztahu (resp. společného soužití) před svatbou se žalobce a L. M. ve svých výpovědích vůbec nerozcházejí. Oba kupříkladu shodně popisují (dva roky po svém rozvodu) další okolnosti svého seznámení, svatby, společného soužití i jeho ukončení.

Správním orgánům je nutno především vytknout, že rezignovaly na zkoumání faktického soužití žalobce s L. M. Toto skutkové zjištění nelze nahradit pouhým nahlédnutím do evidencí a porovnáním hlášeného místa pobytu žalobce a L. M. Ačkoliv může být důkazní situace pro správní orgány obtížnější s ohledem na uplynutí dlouhé doby od posuzovaných skutečností, nelze to klást k tíži žalobce. V této souvislosti je třeba podotknout, že o tom, že žalobce hodlal během jednoho měsíce uzavřít manželství se dvěma ženami, správní orgány byly informovány ještě před uzavřením manželství s L. M. Pokud tyto skutečnosti považovaly za neobvyklé, nic jim nebránilo, aby předmětné skutečnosti posuzovaly v čase, kdy k nim docházelo, a nikoliv s odstupem několika let. Pokud právě časový odstup snížil okruh možných důkazů, musí to jít k tíži právě správním orgánům.

pokračování

Stěžovatel dále namítá, že krajský soud dospěl k nesprávnému závěru, že správní orgány nehodnotily zásah jejich rozhodnutí do aktuálního rodinného života žalobce. Tato námitka je důvodná.

Podle ust. § 174a zákona o pobytu cizinců při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.

Jak z citovaného ustanovení dovodil Nejvyšší správní soud například ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 2014, č. j. 8 As 109/2013 - 34, „[s] právní orgán musí vedle jednotlivých aspektů obsažených v § 174a zákona o pobytu cizinců zohlednit i další obdobná kritéria, budou-li v konkrétním řízení zjištěna. Správní orgán nemusí všech jedenáct kritérií v rozhodnutí výslovně vyjmenovávat. Je však třeba trvat na požadavku, aby z rozhodnutí bylo zřejmé, že ve vztahu k nim činil skutková zjištění a posuzoval je. To na druhou stranu neznamená, že by bylo třeba u některých kritérií předjímat jejich případný dopad na rozhodnutí. Cizinec může být např. ve věku, který sám o sobě nedává jakýkoli důvod považovat správní rozhodnutí právě proto za specifické. Sám rovněž ve správním řízení nesdělí žádné specifické skutečnosti ohledně vlastního věku. Není pak žádného důvodu považovat správní rozhodnutí za nezákonné jenom proto, že správní orgán výslovně neuvedl, že kritérium k věku cizince nebylo v řízení zjištěno nic, co by bylo třeba samostatně hodnotit. Obdobně je tomu v případě zdravotního stavu cizince.“ Není tedy nutné výslovně posuzovat každé kritérium, rozhodné je, zda z rozhodnutí vyplývá, že správní orgán vzal jednotlivá kritéria v úvahu.

Předně lze dát krajskému soudu za pravdu v tom, že posuzování dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce by se mělo zaměřit na období, kdy je rozhodnutí vydáváno (tedy roky 2012 a 2013). Jestliže žádný rodinný život mezi žalobcem a L. M. v tomto období neexistoval, byl takový „rodinný život“ zcela irelevantní. Naopak existoval-li v tomto období rodinný život žalobce s jeho současnou ženou a dětmi, měl být posuzován právě dopad do tohoto rodinného života. V tomto směru postupoval prvostupňový správní orgán zcela chybně. Stěžovatel však toto pochybení napravit, když se pod bodem „Ad. 5.“ žalobou napadeného rozhodnutí zabýval také zásahem do aktuálního rodinného života žalobce. Dospěl přitom k závěru, že žalobce může požádat o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny s jeho manželkou a dětmi. Tuto možnost pochopitelně nelze posuzovat toliko v teoretické rovině, nýbrž s přihlédnutím k realitě takového postupu v praxi. V řízení ovšem nevyvstaly žádné skutečnosti, které by zpochybňovaly, že by takto mohl stěžovatel s úspěchem postupovat. Nabídl-li stěžovatel žalobci reálnou možnost postupu, při němž nebude nijak zasaženo do jeho rodinného života na území České republiky, lze takovéto posouzení zásahu do soukromého a rodinného života žalobce považovat za plně postačující, jestliže žalobce například netvrdil, že nabídnutý postup není zákonný či reálný. Nutno podotknout, že nic takového netvrdil ani v žalobě. Lze souhlasit s krajským soudem, že žalobce sám si nemůže svůj pobyt na území České republiky upravit, nicméně zcela jistě může podniknout kroky

k tomu, aby získal pobytové oprávnění. Lze-li objektivně očekávat úspěšnost takových kroků (a žalobce netvrdil, že by tomu tak být nemělo), lze jejich podniknutí po žalobci spravedlivě požadovat. A jestliže bude v takovém případě eliminován možný negativní dopad do soukromého a rodinného života žalobce, lze považovat za správný závěr stěžovatele, že žalobou napadené rozhodnutí (resp. prvostupňové rozhodnutí) žádný takový dopad mít nebude. Stěžovatel sice výslovně jednotlivé faktory přiměřenosti dle ust. § 174a zákona o pobytu cizinců nerozebíral, nicméně uzavřel, že na soukromý a rodinný život žalobce nebude mít správní rozhodnutí žádný vliv. Pokud žalobce skutečně může zcela reálně dosáhnout jiného pobytového titulu, a nebude tudíž od své rodiny odloučen, pak je takový závěr plně namístě. Zároveň tento závěr implikuje, že správní rozhodnutí nebude mít negativní dopad do žádného z faktorů, které by měly být dle ust. § 174a zákona o pobytu cizinců posuzovány. Jestliže s tímto závěrem žalobce nesouhlasil, měl proti němu věcně brojit, což však neučinil. Namítal pouze, že se správní orgány zásahem do jeho aktuálního rodinného života vůbec nezabývaly, což ovšem není pravdou.

Přes důvodnost jedné námitky dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek stojí na závěrech, které v převážné části obstály, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů. Žalobce zastoupen na základě plné moci advokátem měl v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto má právo na náhradu nákladů, které mu vznikly v podobě nákladů na právní zastoupení advokátem. Náklady spočívají v odměně advokáta za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti) v hodnotě 3.100 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: „advokátní tarif“) a v náhradě hotových výdajů 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok o částku odpovídající této dani, která činí 714 Kč. Jelikož má žalobce právo na náhradu těchto nákladů vůči stěžovateli, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že je stěžovatel povinen zaplatit žalobci k rukám jeho advokáta na náhradě nákladů řízení částku 4.114 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. října 2015

JUDr. Jaroslav Hubáček

pokračování

předseda senátu